

# WYROK

## W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 grudnia 2021 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy  
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Agnieszka Stachurska

Protokolant: sekretarz sądowy Anna Bańcerowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 1 grudnia 2021 r. w Warszawie

sprawy J. Ł.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o zwrot nienależnie pobranego świadczenia postojowego

z udziałem (...) Sp. z o.o. z siedzibą we W.

na skutek odwołania J. Ł.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 29 stycznia 2021 r. znak (...) oraz

z dnia 29 stycznia 2021 r. znak (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 29 stycznia 2021 roku znak (...) w ten sposób, że stwierdza, że J. Ł. nie jest zobowiązana do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia postojowego w kwocie 729,35 zł (siedemset dwadzieścia dziewięć złotych trzydzieści pięć groszy) oraz ustawowych odsetek za opóźnienie,
2. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 29 stycznia 2021 roku znak (...) w ten sposób, że stwierdza, że J. Ł. nie jest zobowiązana do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia postojowego w kwocie 729,35 zł (siedemset dwadzieścia dziewięć złotych trzydzieści pięć groszy) oraz ustawowych odsetek za opóźnienie,
3. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. na rzecz J. Ł. kwotę 360,00 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

sędzia Agnieszka Stachurska

## UZASADNIENIE

J. Ł. w dniu 3 marca 2021r. wniosła odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z 29 stycznia 2021r., znak: (...) oraz z dnia 29 stycznia 2021r., znak: (...).

Odwołująca zarzuciła organowi rentowemu:

1. naruszenie art. 15zx ustawy z dnia 2 marca 2020r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (tekst jedn. Dz. U. z 2020r., poz. 1842) poprzez nieuzasadnione przyjęcie, że w dniach 2 czerwca 2020r. i 2 lipca 2020r. pobrała nienależne świadczenie postojowe w kwotach po 729,32 zł i w związku z tym jest zobowiązana do zwrotu tych kwot wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie;

2. naruszenie art. 15zs ust. 1 i 2 ustawy z dnia 2 marca 2020r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych poprzez uznanie, że datą złożenia wniosku o świadczenie postojowe jest data jego przekazania do ZUS, a nie data złożenia go przez osobę uprawnioną płatnikowi składek jako pośrednikowi.

Odwołująca wniosła o zmianę skarżonych decyzji poprzez zwolnienie jej z obowiązku zwrotu świadczeń postojowych wypłaconych w dniach 2 czerwca 2020r. i 2 lipca 2020r. w kwotach po 729,35 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie oraz o zasądzenie od organu rentowego na jej rzecz zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odwołań J. Ł. wskazała, że organ rentowy w zaskarżonych decyzjach nie wykazał, aby zostały spełnione przesłanki uznania wypłaconego jej świadczenia za nienależne. Zgodnie z art. 15zx ust. 2 ustawy z dnia 2 marca 2020r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, świadczeniem nienależnym jest: 1) świadczenie przyznane lub wypłacone na podstawie wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenie lub odpowiednio zleceniodawcę lub zamawiającego, 2) wypłacone osobie innej niż osoba uprawniona z przyczyn niezależnych od ZUS. Ten katalog ma charakter zamknięty, co oznacza, że w decyzjach nakazujących zwrot świadczenia organ rentowy powinien wskazać, która z wymienionych przesłanek została spełniona. Tymczasem ZUS zaniechał tego. Oparł wydane decyzje na ustaleniu, że zleceniodawca we wniosku o przyznanie świadczenia postojowego, złożonym w dniu 22 maja 2020r., wskazał nieprawidłową kwotę dochodu odwołującej za miesiąc poprzedzający złożenie wniosku. Odwołująca zakwestionowała powyższe ustalenie ZUS. Podkreśliła, że organ rentowy w uzasadnieniu decyzji nie wskazał, jaką kwotę przychodu za poprzedni miesiąc zleceniodawca powinien był wskazać we wniosku, a jest to o tyle istotne, że skoro wniosek o świadczenie postojowe odwołująca złożyła w dniu 18 kwietnia 2020r., to decydująca była kwota przychodu uzyskanego w marcu 2020r., a nie w jakimkolwiek innym miesiącu. Tymczasem z zaskarżonych decyzji nie wynika, za który miesiąc i w jakim zakresie dokonana została korekta uzyskanego przychodu.

Odwołująca podkreśliła również, że z art. 15zs ust. 1 i 2 ww. ustawy wynika, że wnioskodawcą o świadczenie postojowe jest m.in. zleceniobiorca, zaś zleceniodawca jest jedynie pośrednikiem, przekazicielem wniosku o świadczenie, co oznacza, że jako datę złożenia wniosku powinno się przyjąć złożenie wniosku przez osobę uprawnioną

u zleceniodawcy jako pośrednika. Przekazanie wniosku przez zleceniodawcę Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych ma charakter wyłącznie formalno-techniczny i nie stanowi podstawy do ustalenia daty złożenia wniosku. Oznacza to, że organ rentowy powinien był przyjąć za datę złożenia wniosku dzień, w którym J. Ł. przekazała wniosek swojemu zleceniodawcy, czyli 18 kwietnia 2020r., a nie ten, w którym płatnik przekazał wniosek organowi rentowemu. Odwołująca dodała również, że zgodnie z brzmieniem przepisów w kwietniu 2020r. nie miała możliwości złożenia wniosku o świadczenie postojowe bezpośrednio do organu rentowego. Musiała skorzystać z pośrednictwa zleceniodawcy, a ponadto nie miała wpływu na datę, z jaką płatnik przekazał wniosek Zakładowi. Dodatkowo świadczenie postojowe na podstawie art. 15zq ustawy z 2 marca 2020r. przysługuje nie tylko osobom wykonującym pracę na podstawie umów cywilnoprawnych, ale również prowadzącym pozarolniczą działalność gospodarczą, jednak tylko „pracowników” cywilnoprawnych w złożeniu wniosku obowiązywało pośrednictwo zleceniodawcy, co przy uwzględnieniu wykładni ZUS odnośnie daty złożenia wniosku o świadczenie stawia osoby realizujące umowy cywilnoprawne w gorszej sytuacji niż osoby wykonujące działalność gospodarczą (odwołanie z dnia 1 marca 2021r., k. 3-7 a.s., odwołanie z dnia 1 marca 2021r., k. 2-7 akt o sygn. VII U 563/21).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniosł o oddalenie odwołań, a uzasadniając swe stanowisko wskazał, że świadczenie postojowe zostało wypłacone J. Ł. dwukrotnie w kwotach po 2.080 zł. Nastąpiło to w dniu 2

czerwca 2020r. wskutek rozpoznania wniosku złożonego w dniu 22 maja 2020r. oraz w dniu 2 lipca 2020r. na wniosek z dnia 10 czerwca 2020r. (...) sp. z o.o. oświadczył, że we wniosku z 22 maja 2020r. wskazał nieprawidłową kwotę przychodu odwołującej uzyskanego w miesiącu poprzedzającym złożenie wniosku, co doprowadziło do dwukrotnego wypłacenia świadczenia w kwocie 2.080 zł, zamiast prawidłowo – 1.350,65 zł. Zdaniem ZUS zaskarżone decyzje są zatem zgodne z art. 15zr i art. 15 zx ustawy z 2 marca 2020r. (odpowiedź na odwołania z dnia 1 kwietnia 2021r., k. 11 a.s.).

### **Sąd ustalił następujący stan faktyczny:**

J. Ł. w dniu 6 marca 2020r. zawarła z (...) sp. z o.o. z siedzibą we W. umowę zlecenia nr: (...)w której zobowiązała się do wykonywania usług pomocniczych w jednostkach sprzedażowych (restauracjach lub kawiarniach), które mogą obejmować w szczególności pomoc w przygotowywaniu posiłków typu fast food. Umowa została zawarta na okres do 5 czerwca 2020r. (umowa zlecenia nr (...) – nienumerowane karty akt organu rentowego).

Odwołująca w dniu 18 kwietnia 2020r. złożyła zleceniodawcy, za pośrednictwem przełożonego, prośbę o złożenie wniosku o świadczenie postojowe dla umów cywilnoprawnych w związku z przeciwdziałaniem skutkom wywołanym (...)19. W piśmie zawierającym taką prośbę oświadczyła, że nie podlega ubezpieczeniom społecznym z innego tytułu, a wysokość uzyskanych przychodów z innych umów cywilnoprawnych w miesiącu poprzedzającym miesiąc złożenia wniosku wynosi 0 zł (wniosek J. Ł. z dnia 18 kwietnia 2020r., k. 10 a.s.). Przełożony odwołującej, z tym którym odwołująca korespondowała, potwierdził że przekazał wniosek do działu kadr w dniu 22 kwietnia 2020r. (zrzut ekranu z wiadomościami sms, k. 9 a.s., zeznania J. Ł., k. 72 a.s., wyjaśnienia (...) sp. z o.o. z dnia 18 sierpnia 2021r., k. 43 – 44 a.s.). Odwołująca w maju 2020r. skontaktowała się z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych w sprawie wypłaty świadczenia postojowego, ale uzyskała informację, że wniosek nie wpłynął (zeznania J. Ł., k. 72 a.s.).

(...) sp. z o.o. w kwietniu 2020r. otrzymała około 4.000 wniosków o świadczenie postojowe. Obsługę tychże wniosków w imieniu spółki prowadziła (...) która musiała zorganizować zasoby ludzkie do przeprowadzenia całego procesu. Do każdego wniosku trzeba było dołączyć umowę zlecenia, która w wersji papierowej znajduje się w archiwum. Archiwum w tym czasie nie funkcjonowało w pełni, co wpłynęło na wydłużenie procesu składania wniosków o świadczenie postojowe do ZUS. Wnioski zostały przekazane w maju 2020r., ale wskazano w nich kwotę przychodu z miesiąca poprzedzającego miesiąc złożenia wniosku przez zleceniobiorcę. Tak było również w przypadku J. Ł. (wyjaśnienia (...) sp. z o.o. z dnia 18 sierpnia 2021r., k. 43 – 44 a.s.). We wniosku, który jej dotyczył, złożonym w ZUS w dniu 22 maja 2020r., (...) sp. z o.o. we W. wskazała, że strony łączy umowa zlecenia z 6 marca 2020r., że nastąpiło ograniczenie wykonywania umowy, że miesięczny przychód, który wynika z umowy to 1.350,65 zł oraz że przychód osiągnięty w miesiącu poprzedzającym złożenie wniosku wyniósł 1.350,65 zł. (wniosek z 30 kwietnia 2020r. – nienumerowana karta akt organu rentowego).

Wniosek o świadczenie postojowe za kolejny okres J. Ł., z racji tego, że pojawiła się taka możliwość, złożyła do organu rentowego osobiście w dniu 10 czerwca 2020r. (wniosek z 10 czerwca 2020 r. – nienumerowana karta akt organu rentowego, zeznania J. Ł., k. 72 a.s.).

Po rozpoznaniu ww. wniosków organ rentowy wypłacił J. Ł. świadczenia postojowe w kwotach po 2.080 zł. Nastąpiło to w dniach 2 czerwca 2020r. i 2 lipca 2020r. (okoliczności bezsporne).

Po dokonaniu wypłaty świadczeń postojowych, organ rentowy przeprowadził ze zleceniodawcą postępowanie wyjaśniające i uzyskał informację, że we wniosku złożonym w dniu 22 maja 2020r. został wskazany przychód za marzec 2020r., zamiast za kwiecień 2020r. Została dokonana w związku z tym korekta przychodu, która spowodowała, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wydał w dniu 29 stycznia 2021r. dwie decyzje - znak: (...) i znak: (...). W obu decyzjach, wydanych na podstawie art. 15 zx z dnia 2 marca 2020r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych w związku z art. 84 ust. 8-8e ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 423 ze zm.), zobowiązał J. Ł. do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń postojowych w kwotach po 729,35 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, w wysokości i na zasadach

określonych przepisami prawa cywilnego, liczonymi od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu wypłaty świadczenia postojowego do dnia zwrotu.

W uzasadnieniu wymienionych decyzji Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że świadczenia postojowe w czerwcu 2020r. i lipcu 2020r. zostały wypłacone w zawyżonej wysokości. Dalej wyjaśnił, że wnioski o świadczenie postojowe w imieniu ubezpieczonej zostały złożone przez płatnika składek (...) sp. z o.o., w których wykazane zostały przychody z miesiąca poprzedzającego miesiąc złożenia wniosku w nieprawidłowej wysokości. Na podstawie tych wniosków Zakład wypłacił świadczenia w kwotach po 2.080,00 zł, zamiast 1.350,65 zł, wobec czego różnica w wysokości po 729,35 zł jest świadczeniem nienależnie pobranym. Ubezpieczona jest więc zobowiązana do ich zwrotu (decyzje ZUS z 29 stycznia 2021r. – nienumerowane karty akt organu rentowego).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dokumentów, które w zakresie, w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia, są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają, a przy tym nie były kwestionowane przez strony.

Podstawę ustaleń faktycznych stanowiły również zeznania J. Ł.. Sąd dał im wiarę, gdyż to, co odwołująca zeznała koresponduje z tym, na co wskazują dokumenty.

### ***Sąd Okręgowy zważył, co następuje:***

Odwołania podlegały uwzględnieniu.

Prawo do świadczenia postojowego zostało przewidziane w ustawie z dnia 2 marca 2020r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020r., poz. 1842 – dalej jako „ustawa (...)19”).

Na wstępie należy zaznaczyć, że główne zadania pakietu regulacji, które składają się na „tarczę antykryzysową” dotyczą ochrony zatrudnienia oraz zmniejszenia obciążeń i zachowania płynności finansowej przedsiębiorców. Rozwiązania tam zawarte obejmują nie tylko przedsiębiorców zatrudniających pracowników, a więc zapewniających miejsca pracy, ale również osoby, które prowadzą pozarolniczą działalność gospodarczą i wykonują pracę na podstawie umów cywilnoprawnych. Wśród rozwiązań, które mają zapobiegać skutkom epidemii (...)19 w Polsce, przewidziano wsparcie realizowane przez ZUS w postaci wypłacania świadczeń postojowych. W uzasadnieniu projektu nowelizacji, która dodała do komentowanej ustawy między innymi art. 15zq-15zx, podkreślono, że osoby prowadzące działalność gospodarczą, opłacające składki same za siebie oraz osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia, innej umowy o świadczenie usług, do których zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące umowy zlecenia, a także osoby wykonujące pracę na podstawie umowy o dzieło, są szczególnie narażone na niestabilność, a nawet całkowitą utratę przychodów z powodu pandemii (...)19, ze względu na brak zleceń lub zamówień, czy rezygnację z realizowanych lub zawieranych umów. Rozwiązania legislacyjne obowiązujące już dużo wcześniej (możliwość skorzystania z odroczenia terminu płatności składek, układu ratalnego, umorzenia należności składek) w obliczu pandemii wywołanej (...)19 w wielu przypadkach okazały się niewystarczające, aby uchronić określone grupy podmiotów przed zatorami płatniczymi i upadłością, jak również brakiem środków finansowych przeznaczanych na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych. Wprowadzając przepis art. 15zq ustawy (...)19 ustawodawca zaproponował możliwość pomocy publicznej dla osób najbardziej dotkniętych epidemią, czyli wykonujących pracę na podstawie umów cywilnoprawnych i osób prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą. W oczywisty sposób przepis ten miał niejako „ratować” osoby wymienione w ustawie przed bankructwem, co z jednej strony miało chronić ich zabezpieczenie socjalne, a z drugiej strony również ochraniać gospodarkę przed zapaścią.

Szczegółowe regulacje w zakresie świadczenia postojowego zawiera art. 15zq ustawy (...)19. Zgodnie z jego ust. 1 pkt 1, świadczenie postojowe przysługuje osobie wykonującej umowę agencyjną, umowę zlecenia, inną umowę o świadczenie usług, do której zgodnie z ustawą z dnia 23 kwietnia 1964r. – Kodeks cywilny stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowę o dzieło, zwane dalej „umową cywilnoprawną”. Świadczenie postojowe przysługuje przy tym, gdy w następstwie wystąpienia (...)19 doszło do przestoju w prowadzeniu działalności, odpowiednio przez zleceniodawcę lub

zamawiającego, z którymi została zawarta umowa cywilnoprawna. (ust. 3). Na podstawie art. 15zq ust. 5 ww. ustawy, osobie wykonującej umowę cywilnoprawną świadczenie postojowe przysługuje jeżeli:

- 1) umowa cywilnoprawna została zawarta przed dniem 1 kwietnia 2020r.;
- 2) przychód z umowy cywilnoprawnej w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych uzyskany w miesiącu poprzedzającym miesiąc, w którym został złożony wniosek o świadczenie postojowe, nie był wyższy od 300% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z poprzedniego kwartału ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, obowiązującego na dzień złożenia wniosku;
- 3) nie podlega ubezpieczeniom społecznym z innego tytułu.

Przepis art. 15zr ust. 1-4 ustawy (...)19 zawiera regulacje dotyczące określenia wysokości przyznawanego świadczenia postojowego. Świadczenie postojowe przysługuje w wysokości 80% kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalanego na podstawie przepisów o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, obowiązującego w 2020r. nie więcej niż trzykrotnie, z zastrzeżeniem ust. 2 i 4 (ust. 1). W przypadku gdy suma przychodów z umów cywilnoprawnych w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych uzyskana w miesiącu poprzedzającym miesiąc, w którym został złożony wniosek o świadczenie postojowe wynosi mniej niż 50% kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w 2020r. świadczenie postojowe przysługuje w wysokości sumy wynagrodzeń z tytułu wykonywania tych umów cywilnoprawnych (ust. 2). W przypadku zbiegu praw do więcej niż jednego świadczenia postojowego przysługuje jedno świadczenie postojowe (ust. 4).

Ustalenie prawa oraz wypłata świadczeń postojowych należy do właściwości Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Zgodnie z art. 15zs ust. 1 ustawy (...)19, ustalenie prawa do świadczenia postojowego następuje na wniosek osoby, o której mowa w art. 15zq ust. 1, zwanej dalej „osobą uprawnioną”, składany do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ust. 1). W przypadku osoby wykonującej umowę cywilnoprawną wniosek, o którym mowa w ust. 1, składany jest za pośrednictwem odpowiednio zleceniodawcy lub zamawiającego (ust. 2).

Powyższe oznacza, że wniosek, jeśli składa go zleceniodawca czy zamawiający, pochodzi od zleceniobiorcy, a zleceniodawca czy zamawiający jest jedynie jego „przekazicielem”. Zgodnie z art. 15 zs ust. 4 ustawy COVID, odpowiednio zleceniodawca lub zamawiający załącza do wniosku:

1. oświadczenie potwierdzające:

- a) niedojście do skutku lub ograniczenie wykonywania umowy cywilnoprawnej z powodu przestoju w prowadzeniu działalności, o którym mowa w art. 15zq ust. 3;
- b) datę zawarcia i wysokość wynagrodzenia z tytułu umowy cywilnoprawnej,
- c) uzyskanie przez osobę wykonującą umowę cywilnoprawną w miesiącu poprzedzającym miesiąc, w którym został złożony wniosek o świadczenie postojowe, przychodu nie wyższego niż 300% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z poprzedniego kwartału ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, obowiązującego na dzień złożenia wniosku;
- d) otrzymanie oświadczenia od osoby wykonującej umowę cywilnoprawną, że nie podlega ubezpieczeniom społecznym z innego tytułu i o wysokości uzyskanych przychodów z innych umów cywilnoprawnych;

2. kopię umów cywilnoprawnych.

Jak wynika z ww. regulacji, zleceniobiorca składa oświadczenie o niepodleganiu ubezpieczeniom społecznym z innego tytułu i o wysokości uzyskanych przychodów

z innych umów cywilnoprawnych. W ocenie Sądu Okręgowego data takiego oświadczenia, a więc jednocześnie wniosku osoby ubiegającej się o świadczenie, jest decydująca przy ocenie uprawnienia do świadczenia postojowego. Według tej daty organ rentowy winien badać, czy ubiegający się o świadczenie podlega ubezpieczeniom z innego tytułu czy nie. W tym dniu bowiem ubezpieczony składa oświadczenie o określonej treści pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywego oświadczenia. Składa więc wniosek do zleceniodawcy, który następnie tylko przekazuje ten wniosek do organu rentowego, a więc w istocie wykonuje czynność o charakterze technicznym. Ubezpieczony nie ma przy tym żadnego wpływu na to, w jakim terminie wniosek zostanie przekazany do organu rentowego, a obowiązująca w kwietniu 2020r. regulacja nie dawała możliwości składania wniosku bezpośrednio przez ubezpieczonego. Wniosek mógł zostać złożony wyłącznie w formie dokumentu elektronicznego za pomocą profilu informacyjnego utworzonego w systemie teleinformatycznym udostępnionym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, opatrzonego kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym, podpisem osobistym albo wykorzystując sposób potwierdzania pochodzenia oraz integralności danych udostępniony bezpłatnie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w systemie teleinformatycznym. Tylko i wyłącznie w przypadku odmowy złożenia wniosku przez zleceniodawcę w sposób wskazany w treści art. 15zs ust. 2, osoba uprawniona, która jest zleceniobiorcą, mogła więc złożyć wniosek o świadczenie postojowe do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, ale taka sytuacja nie zachodziła w przedmiotowej sprawie.

Przyjmując interpretację organu rentowego, przekazanie przez zleceniodawcę wniosku z opóźnieniem, narażałoby ubezpieczonego na negatywne konsekwencje, albowiem w związku z upływem czasu, jego oświadczenie co do braku innego tytułu do ubezpieczenia mogłoby okazać się nieaktualne. Tymczasem przedstawienie przez płatnika składek wniosku do organu rentowego z opóźnieniem, nie może wywoływać negatywnych konsekwencji dla rzeczywistego uprawnionego, gdyż w momencie złożenia wniosku nie ma on wpływu na dalszy jego los. Dodatkowo tylko w przypadku tej grupy uprawnionych do świadczenia postojowego, o której mowa w art. 15 zs ustawy, zachodziła sytuacja, w której nie było możliwości bezpośredniego złożenia do ZUS wniosku przez osobę uprawnioną. Istniał niejako przymus skorzystania z pośrednictwa zleceniodawcy czy zamawiającego, co grupę uprawnionych zleceniobiorców stawiało w zdecydowanie gorszej sytuacji niż innych uprawnionych do świadczenia postojowego. Takie różnicowanie nie jest jednak uprawnione i dlatego Sąd podzielając stanowisko strony odwołującej się oraz (...) sp. z o.o. ocenił, że kwota przychodu we wniosku z kwietnia 2020r., złożonym do ZUS w maju 2020r., powinna dotyczyć miesiąca poprzedzającego ten miesiąc, w którym zleceniobiorca złożył wniosek o świadczenie do zleceniodawcy, a więc w rozważanym przypadku marca 2020r.

W konsekwencji nieuprawniony pozostaje wniosek zawarty w zaskarżonych decyzjach, że we wniosku został wskazany przychód z niewłaściwego miesiąca, a tym samym, że J. Ł. pobrała nienależne świadczenia.

O tym, w jakich przypadkach mamy do czynienia ze świadczeniem nienależnym decyduje art. 15 zx ustawy COVID. W dacie, kiedy J. Ł. pobrała świadczenia postojowe, wskazywał on, że za nienależnie pobrane świadczenie postojowe uważa się świadczenie:

1. przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych oświadczeń lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenie lub odpowiednio zleceniodawcę lub zamawiającego;
2. wypłacone osobie innej niż osoba uprawniona.

W analizowanym przypadku żadna z opisanych sytuacji nie wystąpiła. Po pierwsze, świadczenie zostało wypłacone tej osobie, która jest do niego uprawniona, a więc J. Ł.. Po drugie, nie zaistniała sytuacja, w której czy to odwołująca, czy jej zleceniodawca wprowadziliby w błąd organ rentowy bądź złożyli fałszywe oświadczenie czy dokumenty. Co prawda według Zakładu przychód podany we wniosku złożonym w dniu 22 maja 2020r. był nieprawidłowy, Sąd jednak tego stanowiska nie podzielił z powodów, o których była mowa. Nie ma zatem podstaw, aby mówić o złożeniu fałszywego oświadczenia czy też o świadomym wprowadzeniu w błąd. Dodatkowo, nawet gdyby podzielić argumentację organu rentowego, Sąd wskazuje, że świadczenie – przy założeniu, że zostałyby uznane za nienależne – nie może być uznane

jako nienależnie pobrane. Wynika to z tego, że ani po stronie zleceniodawcy, ani tym bardziej po stronie odwołującej nie wystąpiła sytuacja świadomego wprowadzenia w błąd Zakładu, a więc działania ukierunkowanego celowo na uzyskanie świadczenia, które nie jest należne. Trzeba w tym miejscu przypomnieć, że w czasie, kiedy ww. wniosek był składany, pandemia dopiero się rozpoczynała, powodując chaos, także organizacyjny. Regulacje prawne, które zostały wprowadzone, nie były i wciąż nie są w pełni jasne i precyzyjne, skutkiem czego jest choćby toczący się spór. W związku z tym zleceniodawca, co wyjaśnił w skierowanym do ZUS piśmie z dnia 30 listopada 2020r. (akta organu rentowego), zinterpretował przepisy w taki sposób, że we wnioskach złożonych do ZUS w maju 2020r., ale przekazanych przez zleceniobiorców w kwietniu 2020r., podał przychody z miesiąca marca 2020r. Nie miał przy tym złej woli ani zamiaru wprowadzenia organu rentowego w błąd. Tym bardziej taki cel nie przyświecał odwołującej, która zgodnie z przepisami i zgodnie z prawdą wypełniła wniosek, który w dniu 18 kwietnia 2020r. przekazała przełożonemu, zaś jej przełożony kilka dni później skierował go do działu kadr (...) sp. z o.o. We wniosku, zgodnie z cytowanymi przepisami, zostały podane dane aktualne na dzień, w którym wniosek był składany i wskazując dane według tej daty zleceniodawca przekazał go dalej do ZUS. Zleceniodawcy nie można przypisać złej woli i świadomości w działaniu, mającej na celu wprowadzenie organu rentowego w błąd z powodów, o których była mowa, wzmocnionych argumentacją, wynikającą z cytowanego uzasadnienia do projektu ustawy, która wprowadziła m.in. dla zleceniobiorców prawo do świadczenia postojowego. To świadczenie miało być realnym wsparciem w czasie pandemii, tymczasem ZUS – interpretując nie w pełni jasne przepisy w sposób dla zleceniobiorców niekorzystany – wzywa do zwrotu pobranych świadczeń. Zdaniem Sądu opisane okoliczności nie dają podstaw do stwierdzenia, by świadczenia pobrane w takich warunkach, jak w przedmiotowej sprawie, były nienależnie pobrane, nawet gdyby zgodzić się z Zakładem, że były nienależne.

Mając na względzie powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477<sup>14</sup> § 2 k.p.c. zmienił zaskarżone decyzje i ustalił, że wnioskodawczyni nie ma obowiązku zwrotu pobranych świadczeń postojowych w kwotach po 729,35 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł na podstawie art. 108 k.p.c., stosując w tym względzie zasadę finansowej odpowiedzialności za wynik sprawy, ustanowioną w art. 98 k.p.c. oraz w oparciu o dyspozycję § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015r. poz. 1804). Dodatkowo wspomnieć należy, że z racji tego, że J. Ł. odwołała się od dwóch decyzji, skutkiem czego zawisły przed sądem dwie sprawy, które Sąd połączył na podstawie art. 219 k.p.c., to kwota zasądzonych kosztów uwzględnia ww. okoliczność. Koszty zostały ustalone odrębnie w każdej sprawie, tj. łącznie w kwocie 360 zł (2 x 180 zł).